

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

***“COM MILLORAR L’ATENCIÓ ALS
INFANTS VÍCTIMES D’ABÚS SEXUAL A
TRAVÉS DEL MODEL BARNAHUS”***

Barcelona, 8 de febrer de 2019

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

**CATALUNYA DIPOSA D'UN BON SISTEMA
D'EXPLORACIÓ A MENORS I VÍCTIMES
VULNERABLES**

**PERÒ CAL MILLORAR,
COM?**

Generalitat de Catalunya

Departament de Justícia

1. Equips D'Assessorament Tècnic Penal: presentació i evolució
2. D'on venim i on som en les exploracions judicials
3. Metodologia intervenció exploracions judicials
4. Model Barnahus: obstacles i oportunitats
5. Algunes qüestions a debatre

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

EQUIPS D'ASSESSORAMENT TÈCNIC PENAL

PRESENTACIÓ

- El departament de Justícia posa a disposició dels òrgans judicials els programes d'assessorament tècnic penal amb la finalitat que els jutges o magistrats puguin sol·licitar la intervenció dels professionals de la psicologia i el treball social, quan ho considerin adient.
- Aquesta intervenció permetrà incorporar al procediment un conjunt d'informacions, valoracions i propostes que facilitaran el coneixement de les circumstàncies de les persones implicades en els procediments penals i la presa de decisions judicials en relació a aquest.

PROGRAMES PRINCIPALS

PERSONES ENCAUSADES O PENADES

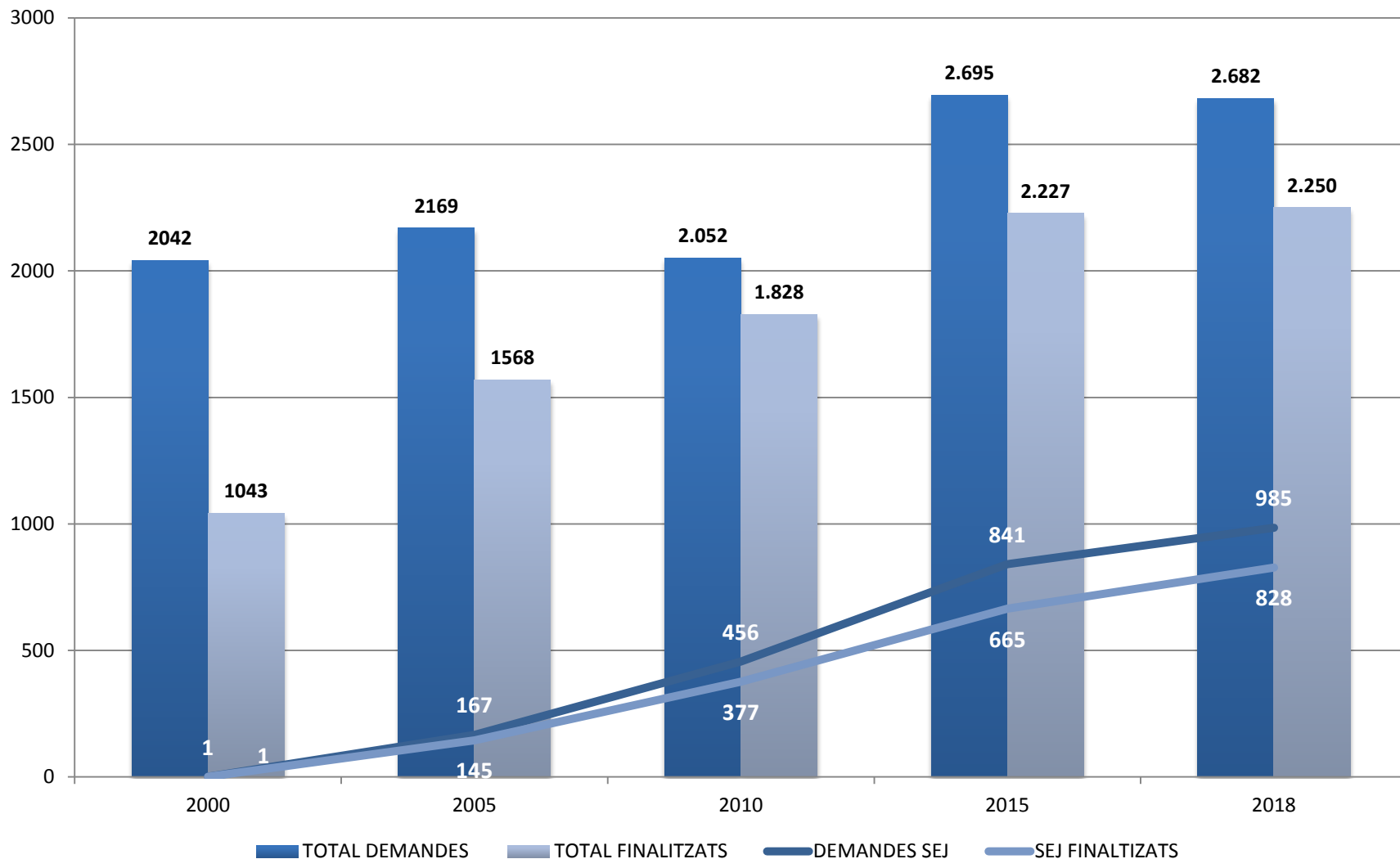
- Assessorament tècnic **oficiat encausats**
- Assessorament tècnic **oficiat formes substitutives de penes privatives de llibertat**

VÍCTIMES O TESTIMONIS

- Assessorament tècnic **oficiat víctimes i testimonis**
- Programa de **suport a l'exploració judicial**

➤ Programa **Assistència a Judici**: programa transversal que té com a objectiu preparar als i les professionals dels equips d'Assessorament Tècnic Penal per a la ratificació i/o ampliació dels informes pericials en el marc del judici oral.

EVOLUCIÓ PROGRAMES

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

INICIS ACTUALITAT

SUPORT EXPLORACIÓ JUDICIAL

EVOLUCIÓ, CANVIS SUPORT EXPLORACIÓ JUDICIAL

D'ON PARTIM

- Poca demanda
- Convèncer als òrgans judicials
- Adequació d'espais
- Formació professionals
- 1 exploració setmanal
- Enregistrament audiovisual per part professionals EATP

© Can Stock Photo

ON SOM

- Increment demanda
- Eficàcia i eficiència:
 - Utilització videoconferència
 - Informes en el mateix suport
- Utilitat per als òrgans judicials:
 - Creació grup de treball per a la millora
 - Diferències partits judicials
- Espais adequats però insuficients
- Professionals altament qualificats i formats
- Exploracions diàries, amb torns de guàrdia.
- Incorporació registre sistema ARCONTE II:
 - Garantia custòdia prova
 - Evitar multiplicitat intervencions

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

EL SUPORT A L'EXPLORACIÓ JUDICIAL

OBJECTIUS I CARACTERÍSTIQUES

□ OBJECTIUS:

- Declaració víctima i/o testimoni dins d'un context de contenció emocional
- Potenciar la qualitat de l'exploració judicial de testimonis especialment vulnerables
- Declaració enregistrada es constitueixi com a prova preconstituïda, si escau
- Evitar la victimització secundària

□ CARACTERÍSTIQUES:

- A petició de l'òrgan judicial
- 2 professionals: psicòlegs o treballadors socials.
- Criteris objectivitat
- Exploració de l'agressió soferta o presenciada
- No es realitza a menors de 3 anys

METODOLOGIA INTERVENCIÓ

□ OFICI ÒRGAN JUDICIAL

Jutjat d'Instrucció núm. de XXX

Procediment :xxx/20xx

Denunciat: xxx

Perjudicat: xxx

En virtut del que ha disposat el jutge en les diligències ressenyades a l'encapçalament, instruïdes per un presumpte delictes d'abús sexual a menor, us adreço aquest ofici per convocar-vos a l'exploració del/la menor XXXX; el proper dia xxx a les xx hores, davant les dependències d'aquest jutjat. Us trameto també còpia de l'atestat policial i dels informes de l'expedient judicial

□ ESTUDI I ANÀLISI DE LA DOCUMENTACIÓ

- ✓ *ATESTAT POLICIAL (còpia), inclou les actes de declaració*
 - ✓ *DATA DENUNCIA: juny 2015*
 - ✓ *Interposada pel pare de la víctima menor (3 anys)*
 - ✓ *Presumptes agressor, l'actual parella de la mare*

- ✓ *INFORME ASSISTÈNCIA URGÈNCIES MÈDIQUES (mateix dia denuncia)*
 - ✓ *Diagnòstic: sospita d'abús sexual (exploració física)*

METODOLOGIA INTERVENCIÓ

□ VALORACIÓ VIABILITAT SEJ

- Edat: *3 anys, gairebé 4.*
- Temps transcorregut des dels fets: *inespecífic, durant el règim de visites però no se sap l'inici.*
- Nombre de relats efectuats (declaracions): *Davant del pare segons atestat policial*
- Informes o exploracions prèvies: *informe mèdic, valoració unitat policial i consta que en té coneixement un servei especialitzat d'Atenció a la Infància i Adolescència.*

□ ASSIGNACIÓ PROFESSIONALS

- En funció del tipus de procediment
- En funció del fet delictiu
- En funció de petició credibilitat relat

METODOLOGIA INTERVENCIÓ

□ ENREVISTA PRÈVIA DECLARACIÓ

▪ Objectius:

- Avaluar les capacitats cognitives i de llenguatge amb elements neutrals
- Preparar el testimoni per a reduir l'impacte emocional
- Establir un bon rapport

- ✓ *Es dur a terme **4 dies** després de la interposició de la denuncia.*
- ✓ *Per l'edat de la víctima, també es va fer una entrevista psicosocial amb el seu pare*
- ✓ *Presenta capacitats de comprensió i de llenguatge suficients per a la declaració i sap el motiu de la mateixa. Es mostra col·laboradora.*
- ✓ *S'estableix un bon clima de confiança, tot i la demora en la declaració*

METODOLOGIA DE LA INTERVENCIÓ

□ DECLARACIÓ EN SALES ESPECÍFIQUES

SALA D'OBSERVACIÓ

SALA D'EXPLORACIÓ

METODOLOGIA INTERVENCIÓ

□ DEVOLUCIÓ A L'ÒRGAN JUDICIAL

- ✓ *Gairebé dos mesos més tard de l'exploració, el jutjat sol·licita informe a l'EATP de l'exploració realitzada.*
- ✓ *Es lliura informe als dos dies de la demanda del jutjat*
- ✓ *Gairebé un any més tard (març del 2016) es torna a demanar una nova exploració per trencament OP. Es realitza de nou i s'emet un nou informe pericial*

▪ INFORME PERICIAL (continguts):

- Exploració: àmbits i instruments
- Metodologia
- Valoració:
 - De les entrevistes (si hi ha)
 - De l'anàlisi del testimoni
- Conclusions (entre d'altres testimoni creïble, indeterminat o no creïble)
- Proposta:

En compliment de la Llei 4/2015, de 27 d'abril, de l'Estatut de la Víctima del Delicte (art. 19 i 26) us proposem que, en el cas de futura citació a judici oral, s'usi la prova preconstituïda realitzada en fase d'Instrucció per evitar nous perjudicis a la víctima i evitar una victimització secundària o reiterada en la víctima menor. Cal tenir en compte que una nova citació judicial interfereix en la salut mental dels menors implicats en processos judicials tot dificultant la seva recuperació psicològica.

PRINCIPALS DIFICULTATS EN L'EXPLORACIÓ JUDICIAL

- La persona víctima no pugui declarar, no hi ha relat, hi ha un bloqueig, ...
- Contaminació del relat
- Entrevista prèvia es detecta que hi ha inducció o suggestió
- La declaració no esdevingui prova preconstituïda finalment
- Massa temps entre els fets i l'exploració

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

ELS EATP EN EL MODEL BARNAHUS. OBSTACLES I OPORTUNITATS

EATP: ON ÉS EN EL CAMÍ CAP AL BARNAHUS?

- ✓ EATP té professionals altament qualificats i preparats
- ✓ Es dur a terme recerca i investigacions sobre la matèria
- ! Recursos insuficients en nombre, espai i disponibilitat
- ✓ Protocols i metodologia estructurada
- ✓ Coordinació amb els agents implicats: ME, Salut, DGAIA, Fiscalia, Òrgans Judicials, OAVD,...
- ✓ Incorporació de les declaracions judicials en l'expedient judicial en el mateix moment. Com es trasllada en el model Barnahus? !
- ! EATP dur a terme altres intervencions i programes, no només amb menors víctimes d'abusos sexuals
- ! Modificació de l'ordenament legal: no és obligatori la presa de declaració per professionals experts. Quan hauria de ser-ho? En quin moment? On?
- ! No totes les exploracions realitzades són prova preconstituïda

QÜESTIONS A DEBATRE?

- A Catalunya: un model propi o el model Barnahus? Existència d'un treball interdepartamental previ per a posar en marxa les cases d'infants.
- Creació de més estructures?
- Millorar i fer efectiva la coordinació i treball en xarxa. Com?
- Figura de gestor de casos? Punt únic d'entrada i referència
- Atenció i acompanyament a les famílies: qui, com, quan?
- Resistència dels professionals a denunciar, notificar? Com canviar-ho?
- Trencar les etiquetes "sospita", "indicis"
- Rotació dels professionals, per evitar el *burnout*

Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia

**CATALUNYA DIPOSA D'UN BON SISTEMA D'EXPLORACIÓ A MENORS I
VÍCTIMES VULNERABLES**

PERÒ CAL MILLORAR:

**INTERRELACIÓ I COORDINACIÓ AMB ALTRES SERVEIS
MIRADA CENTRADA EN I PER A LA VÍCTIMA
COBERTURA A TOTES LES POSSIBLES VÍCTIMES
FORMACIÓ ESPECÍFICA I RECERCA
DOTACIÓ ADEQUADA DE RECURSOS HUMANS I MATERIALS**

I PER TANT CAL:

**LA IMPLICACIÓ DE TOTS ELS DEPARTAMENTS I ORGANISMES VERSATS
EN LA MATÈRIA: OBJECTIU ESTRATÈGIC DEL GOVERN**